

Betänkandet "Allmänna handlingar i elektronisk form — offentlighet och integritet" (SOU 2010:4) (Ju2010/1020/L6)

Sammanfattning

E-offentlighetskommitténs slutsatser grundar sig på noggranna undersökningar och väl avvägda bedömningar. Kronofogdemyndigheten instämmer i dessa och tillstyrker kommitténs förslag men ser gärna att 23a § offentlighets- och sekretesslagen får en mer användarvänlig formulering. Myndigheten delar uppfattningen att målet på sikt, efter en översyn av registerlagstiftningen, bör vara en lagstadgad skyldighet att lämna ut elektroniska allmänna handlingar i elektronisk form när det inte finns ett författningsreglerat förbud mot detta. Enligt Kronofogdemyndigheten är det olyckligt att förutsättningarna för detta inte redan finns.

Att det är registerlagstiftningen som än en gång sätter stopp för angelägen utveckling är allvarligt. Kommitténs, liksom tidigare utredningars och även e-delegationens, påpekanden om det brådskande behovet av en översyn måste tas på största allvar och resultera i att en utredning omedelbart tillsätts.

Utlämnade av elektroniska allmänna handlingar i elektronisk form

E-offentlighetskommittén har på ett lätt tillgängligt sätt åskådliggjort hur olika regler och regelverk, enskilt och tillsammans, påverkar frågan om myndigheter bör åläggas att lämna ut allmänna handlingar elektroniskt. Kommittén synliggör mycket tydligt de risker för intrång i integritetsskyddet och den rättsosäkerhet som en mer förutsättningslös utlämnandeskyldighet än den som föreslås skulle innebära. Kommittén klargör också att det i huvudsak är registerförfattningarna som hindrar ett mer långtgående förslag.

Såsom Kronofogdemyndigheten uppfattar kommitténs förslag möjliggör det en viss återhållsamhet i fråga om elektroniskt utlämnade av personliga uppgifter om anställda vid myndigheter. Det är viktigt att den möjligheten inte försvinner vid ett senare införande av en mer långtgående skyldighet att lämna ut allmänna handlingar i elektronisk form. Det finns inte alltid skäl för att offentliganställda ska behöva utsättas för risker för omfattande elektronisk spridning av personliga uppgifter i högre utsträckning än privatanställda.

Kommitténs förslag innebär ingen förändring för Kronofogdemyndigheten. Myndigheten lämnar redan nu ut allmänna handlingar elektroniskt när det är tillåtet, möjligt och lämpligt. Huvuddelen av myndighetens elektroniska allmänna handlingar innehåller dock personuppgifter och uppgifter om juridiska personer som enligt uttryckligt förbud inte får lämnas ut elektroniskt till enskilda. Förbudet, som har ytterst få undantag, följer av den registerlagstiftning som styr Kronofogdemyndighetens behandling av uppgifter i sin verksamhet [1]. Enligt myndighetens uppfattning motiverar inte skyddet för personlig integritet ett så omfattande förbud mot elektroniskt utlämnade som nu gäller. Trots detta, och många i olika sammanhang framställda önskemål om undantag från förbudet, kvarstår det i princip oförändrat sedan det infördes 2001.

Kronofogdemyndigheten konstaterar att det i förevarande sammanhang, liksom i en mängd andra e-förvaltningsfrågor, framförallt är registerlagstiftningen och dess förhållande till sekretesslagstiftningen som sätter stopp för en mycket angelägen utveckling. Trots all den kritik som sedan länge har riktats mot registerförfattningarna och otaliga önskemål om en översyn av dessa, har det inte hänt någonting. Så länge en översyn av registerförfattningarna inte genomförs leder ambitionerna för e-förvaltningen ständigt till nya återvändsgränder.

E-offentlighetskommittén har nu på ett mycket tydligt och grundläggande sätt lyft fram flera av problemen med registerlagstiftningen. Kommittén har starkt betonat att en översyn brådskar och även föreslagit en metod för att komma igång med en sådan. Med det resultat som kommitténs arbete utmynnat i och de påpekanden som kommit från både tidigare utredningar och e-delegationen är det uppenbart att översynen inte kan vänta längre. Myndigheterna måste snabbt få fler möjligheter att utnyttja moderna kommunikationskanaler. Görs ingen översyn nu kan intentionerna med e-förvaltningen inte förverkligas. Då kan inte heller uttalandena i 8 kap. i den förvaltningspolitiska propositionen (prop.2009/10: 75) om öppenhet i offentliga beslutsprocesser och tillgänglighet till offentlig information uppfattas som allvarligt menade. I internationella sammanhang är Sverige ett föredöme genom den svenska offentlighetsprincipen och rollen som ett föregångsland för digitalisering av offentlig förvaltning. Även i det perspektivet är det olyckligt att en mer långtgående skyldighet än den föreslagna, att lämna ut offentlig information elektroniskt, inte är genomförbar redan nu.

Förslaget till ny bestämmelse i 23a § offentlighets- och sekretesslagen är bra men paragrafen kan formuleras mer användarvänligt och modernt. Den skulle t.ex. kunna delas upp i två meningar.

21 kap. 27 § offentlighets- och sekretesslagen

Kronofogdemyndigheten delar kommitténs uppfattning att 21 kap. 27 § offentlighets- och sekretesslagen, än så länge bör finnas kvar och att behovet av bestämmelsen bör utredas på nytt efter en översyn av registerlagstiftningen. Myndigheten instämmer vidare i att paragrafen bör förtydligas med den formulering som kommittén förslagit.

Avgifter för utlämnande av elektroniska allmänna handlingar i elektronisk form

Kronofogdemyndigheten anser, såsom kommittén föreslår, att de oklarheter och otydligheter som identifierats bör övervägas samlat i samband med att avgiftsförordningens generella utformning övervägs.

Beslut i detta ärende har fattats av undertecknad rikskronofogde. I den slutliga handläggningen har även verksjuristen Elisabet Ekman, föredragande, deltagit.

Eva Liedström Adler

Elisabet Ekman

[1] Lagen (2001:184) om behandling av uppgifter i Kronofogdemyndighetens verksamhet, och förordningen (2001:590) om behandling av uppgifter i Kronofogdemyndighetens verksamhet.